

RAPORTTI

Kaunis Iron AB

Ympäristövaikutusten arviointiselostus - Kestävyysharkinta

Laadittu yhtiölle:

Kaunis Iron AB

Lähttänyt:

Golder Associates AB

Box 869

971 26 Luleå Sverige

0920-730 30

18101619

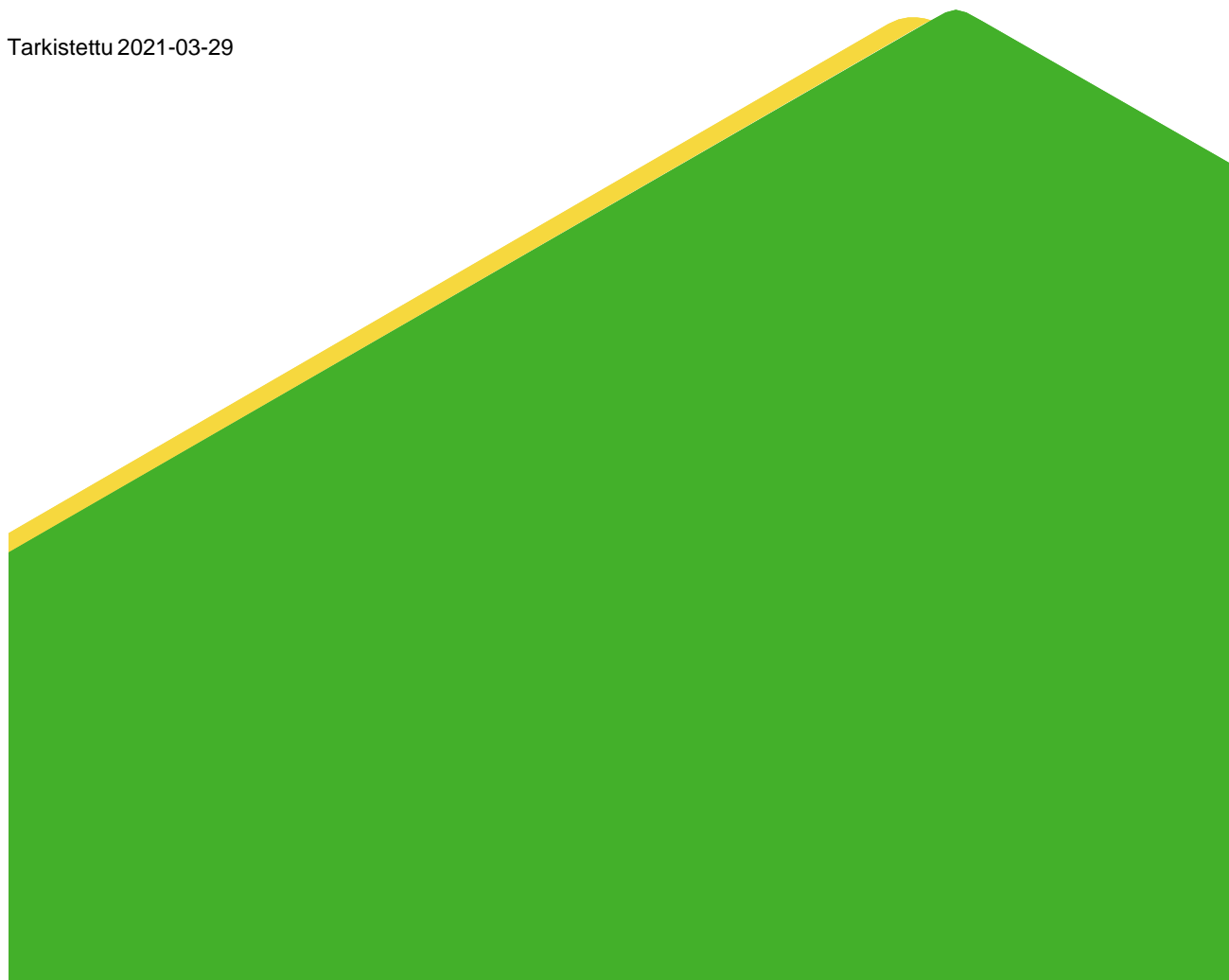
Tarkistettu 2021-03-29

UUMAJAN KÄRÄJÄOIKEUS
Tuomari 2:5

SAAPUNU 2021-03-31
JUTTU NRO M 2090-19
ÄSÄKIRJALIITE: 192

UMEÅ TINGSRÄTT
Domare 2:5

INKOM: 2021-05-27
MÅLNR: M 2090-19
AKTBIL: 247

Jakelulista

EI-TEKNINEN YHTEENVETO

Johdanto

Syynä tämän ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA) laatimiselle on Kaunis Iron AB:n (KIAB) lupahakemus saada louhia ja rikastaa Tapulin, Palotievan ja Sahavaaran rautamalmilöydöksiä Kaunisvaarassa. Rautamalmilöydökset sijaitsevat noin 25 km pohjoiseen Pajalan taajamasta Pajalan kunnassa, Norrbottenin läänissä. YVA:n tehtävänä on tehdä mahdolliseksi kokonaisvaltainen arviointi toiminnan vaikutuksista ympäristöön ja terveyteen sekä luonnonvarojen käytöstä.

Suunniteltu toiminta merkitsee ympäristökaaren 7 luvun, Natura 2000:n, ympäristövaarallisen toiminnan 9 luvun sekä vesitoiminnan 11 luvun mukaista harkintaa.

Mineralisaatio Kaunisvaarassa sisältää rautaa. Vuorivirasto myönsi 20.11.2008 käsittelytoimiluvat Tapuli K nro 1 (Tapuli) ja Tapuli K nro 2 (Palotieva). Valitusten jälkeen hallitus vahvisti päätöksen 26.2.2009. Vuorivirasto on antanut Tapulin ympärillä olevalle maalle maankäyttöohjeen ja alueelle on myös tehty kunnallinen päätös alueen asemakaavasta. Käsittelytoimilupa Sahavaara K nro 1 myönnettiin 28.10.2010. Löydökset Tapulissa, Palotievassa ja Sahavaarassa on osoitettu valtakunnallisesti tärkeiksi maan materiaalin ja mineraalinsaannille.

Luvan nykyiselle toiminnalle on antanut rajajokikomissio 20. elokuuta 2010 tekemässään päätöksessä (päätös M11/09) rajajokilain (1971:850) ja ympäristökaaren 1 luvun. 4 § mukaan. Nykyinen lupa käsittää rautamalmin louhinnan Tapulin avolouhoksessa, malmin rikastamisen Kaunisvaaran rikastamossa sekä sivukiven varastoinnin Tapulin sivukivivarastoon ja rikastushiekan varastoinnin hiekkavarastoon. Nykyinen luvan saanut vesitoiminta käsittää veden poisjohtamisen kaivoksesta, veden patoamisen prosessivesivarastoon sekä ojien ja tierumpujen rakentamisen.

Haetun toiminnan kuvaus

Tuotantovauhti on tällä hetkellä noin 2–3 Mton rautarikastetta (magnetiittitiiviste) per vuosi rikastamossa yhdellä tuotantolinjalla. Rikastamo on suurelta osin valmis myös toista tuotantolinjaa varten.

Haettu toiminta Tapulimalmin jatkettua louhintaa ja rikastusta varten sekä tulevaa palotievan ja Sahavaaran malmien louhintaa ja rikastusta varten on tuotannon sekä kaivoksissa että rikastamossa laskettu olevan keskimäärin 12 Mtonnin vuotuiseksi tuotantotahdiksi (laskettu raakatavaran läpikulku laitoksessa) toiminnan ollessa täydessä vauhdissa, mikä antaa rikastetuotannoksi 4–6 Mtonnia per vuosi. Välivuosisivaihteluita tulee esiintymään ja haettu tuotantotahti tulee olemaan enimmillään 20 Mtonnia rautamalmia louhoksista, joka menee rikastamon läpi.

Suunniteltu toiminta Palotievan ja Sahavaaran lisälouhinta ja rikastus mukaan lukien sisältää:

- Valmisteleva maan kuivatus ja maan kuorinta sekä penkereiden ja ojien rakentaminen
- Malmin louhinta Palotievan ja Sahavaaran avolouhoksissa
- Esimurskaamo ja malmivarasto
- Teollisuustie rikastamolle ja lisärakennukset malmin erottelulle ja varastoinnille
- Vaahdotuslaitteisto Kaunisvaaran rikastamoon
- Sahavaaran sivukivivarasto
- Hiekkavaraston laajentaminen lisääntyvää rikastushiekkaa varten, mukaan lukien erillinen osa hiekkavarastoon runsaasti sulfidia sisältävää vaahdotushiekkaa varten.
- Selkeytysaltan ja prosessivesialtan laajennus

- Vesijohdot; Palotievan avolouhoksen tyhjennyspumppaukseen, Sahavaaran sivukivivaraston ja avolouhoksen sekä esimurskaamonvälille sekä pumppausaseman ja prosessivesialtaan välille sekä mahdollinen lisävesivesiputki selkeytysaltaasta puretulle vedelle selkeytysaltaan ja Muonionjoen välille, nykyisen putken rinnalle.
- Rikastushiekkaputket rikastushiekkaa varten Kaunisvaaran rikastamon ja nykyisen hiekka- ja selkeytysaltaan välille nykyisten putkien viereen

Suunniteltuun vesitoiminnan lisäämiseen sisältyy;

- Veden poisjohtaminen Palotievan ja Sahavaaran avolouhoksista
- Penkereet ja leikkaavat ojat Palotievan ja Sahavaaran avolouhoksiin
- Penkereet ja leikkaavat ojat Sahavaaran sivukivivarastoon
- Penkereiden suurentaminen hiekkavarastossa ja uuden penkereen rakentaminen selkeytysaltaaseen
- Prosessivesialtaan padon korottaminen ja pidentäminen

Ympäristökaaren 7 luvun 28 a § mukaista lupaa haetaan myös, koska vesitoiminta sijaitsee Muonionjoen valuma-alueella, joka kuuluu Tornion ja Kalixin jokijärjestelmän Natura 2000-alueeseen.

Ympäristövaikutusten arviointi

Toiminnan lisäyksen ympäristövaikutukset arvioidaan pohjaveden osalta vähäisiksi käytön aikana. Pohjaveden lasku maaperässä vaikuttaa paikallisiin pohjavesijärjestelmiin Tapulin, Palotievan ja Sahavaaran louhinta-alueilla. Päivitetyn pohjavesimallinnuksen mukaan lasku ei vaikuta määrällisesti tai laadullisesti osoitettuihin pohjavesiesiintymiin lähialueella.

Tehtyjen mallinnusten mukaan joukko kaivoja ja kunnallinen vedenottoaika voivat joutua vaikutuspiiriin Sahavaaran avolouhoksen louhinnan loppuvaiheessa, mikä voi merkitä sitä, että kaivojen kapasiteetti voidaan vaikuttaa. Suunnitellun toiminnan ei arvioida vaikuttavan kaivojen vedenlaatuun.

Toiminnan päätyttyä pohjavesi nousee luonnolliseen tasapainokorkeuteensa. Hajanaista leviämistä pohjaveteen esiintyy myös loppuun suoritettujen jälkikäsittelyn jälkeen. Purkuvesissä pitoisuuksien arvioidaan pysyvän hyväksyttävällä tasolla, mikä ei vaaranna veden laatua.

Vaikutus pohjaveden laatuun arvioidaan vähäiseksi. Tapulin rikastushiekan ja sivukiven suotuisat ominaisuudet varmistavat, että ympäristölle vahingollista valumista ympäristöön ei tapahdu. Suunniteltu sulfidipitoisen sivukiven ja vaahdotusprosessin jäänteiden (vaahdotushiekka), käsittely on muotoiltu vahingollisen valumisen estämiseksi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Täydentävä näytteiden otto suoritetaan nykyisen toimialueen ympäriltä osana itsevalvontaa. Tulokset toteutetusta näytteenotosta täydennetään hakemukseen.

Ympäristövaikutukset pintaveteen käytön aikana arvioidaan vähäisiksi. Pintaveteen vaikuttavat osittain suorat ja hajanaiset aineiden päästöt toiminnasta, osittain padoista ja maan käyttöönnotosta, mikä voi vaikuttaa lähellä olevien jokien virtaamiin. Nykyisen ja suunnitellun toiminnan aikana toiminnan ylijäämävesi pumpataan purkuvesistönä toimivaan Muonionjokeen. Toiminnasta tulevan ylijäämäveden purkupisteen alavirran puolelta tehtyjen veden laatuanalyysien tulokset osoittavat ainoastaan marginaalista vaikutusta ja ne ovat pintaveden ympäristölaatuunormin sisällä. Uraanin biosaatava osa on kuitenkin paljon arviointiperusteen (Liite H4) alapuolella ulos tulevassa vedessä. Uraanin (kokonaan liuenneen) osalta mitattiin vuonna 2018 vuosikeskipitoisuus, joka ylitti HVMFS 2019:25 mukaisen arviointiperusteen.

Laskelmat toiminnasta tulevan veden ympäristövaikutuksesta pintaveteen osoittavat, että pitoisuuksien lisääntyminen Muonionjoessa purkupisteestä alavirtaan on edelleen marginaalista ja edelleen voimassa olevan ympäristölaatuunormin sisällä. Laskelmien tulokset Hannukaisen ja Kaunisvaaran kaivostoimintojen kumulatiivisesta vaikutuksesta Muonionjokeen osoittavat, että ympäristövaikutukset jokeen ovat vähäisiä ja että

voimassa olevia ympäristölaatonormeja noudatetaan sekä tuotantovaiheessa että kaivostoiminnan päättymisen jälkeen. Yhteisvaikutusten Natura 2000-alueeseen arvioidaan olevan merkityksettä.

Patoamisen vaikutus pintavesivirtaamiin ei muutu nykyiseen luvalliseen toimintaan verrattuna. Lisävaikutuksia pintaveden virtaamiin syntyy pääasiassa maankäyttövaatimuksista Sahavaarassa, jotka vaikuttavat Kaunisjoen valuma-alueeseen sekä maankäyttövaatimukset Palotievassa, jotka vaikuttavat Aareajokeen vastaavalla tavalla. Hiekkavaraston laajentaminen merkitsee maankäyttövaatimuksia valuma-alueille kohti Kaunisjärveä ja Patojokea sekä myös valuma-alueelle kohti Aareajokea. Toiminnan vaikutus jokien virtaamiin suunnitellun toiminnan lisäämisen johdosta arvioidaan vähäiseksi. Kokonaisvaikutusten Natura 2000-alueeseen arvioidaan olevan merkityksettä.

Jälkikäsitteilyn jälkeen veden pumppaaminen Muonionjokeen päättyy. Pintaveden valuminen tulee vähitellen palautumaan luonnolliseen valumakuvioon niin pitkälle kuin mahdollista. Kokonaisvaikutusten Natura 2000-alueeseen arvioidaan olevan merkityksettä.

Suunniteltu toiminta merkitsee, että päästöt polttomoottoreista lisääntyvät verrattuna tämänhetkisiin olosuhteisiin. Toiminnan aiheuttaman pölyämisen arvioidaan ensi kädessä aiheuttavan häiriötä kaivostoiminnan välittömässä läheisyydessä. Toiminnalle itselleen on edullista minimoida pölyn leviäminen muun muassa hyvän työympäristön vaalimiseksi. Pölyämistä vähentäviin toimenpiteisiin ryhdytään sen vuoksi tarvittaessa. Toiminta ei aiheuta ulkoilmalle voimassa olevien ympäristölaatonormien ylittämistä. Kokonaisuudessaan ilmaan kohdistuvien ympäristövaikutusten arvioidaan olevan merkityksettä.

Kaivostoiminnassa ei vaikutuksia maaolosuhteisiin voida välttää. Yhtiöllä on tarkoitus mahdollisimman pitkälle hyödyntää toiminta-alueella syntyneitä ylijäämämassoja esimerkiksi teiden, penkereiden ja varastoalueiden rakentamiseen. Toiminnan päätyttyä ylijäämämassoja käytetään alueen jälkikäsitteilyyn. Jäljellä olevat muuttuneet maaolosuhteet laitoksissa tarjoavat puolestaan mahdollisuuden muuttuneeseen maankäyttöön. Jälkikäsitteilyä sivukivivarastoa ja hiekkavarastoa voidaan käyttää sekä metsänviljelyyn että poronhoitoon. Kaivosjärviä voidaan käyttää lintujen pesimispaikkoina tai niihin voidaan istuttaa jalokalaa.

Suunniteltu toiminta vaikuttaa poronhoitoon otettaessa laidunmaita käyttöön ja inhimillinen aktiviteetti ja lisääntyvä melu Sahavaaraa ympäröivällä alueella aiheuttavat nykyistä suuremman häiriövyöhykkeen. Toiminta merkitsee valtakunnallisesti poronhoidolle tärkeiden kohteiden käyttöönottoa. Vaikutus poronhoitoon arvioidaan kohtuulliseksi, mutta ehdotetuilla suojelutoimenpiteillä, jotka on muotoiltu yhdessä saamaleiskylän kanssa, arvioidaan vaikutusten poronhoitoon jäävän vähäisiksi. Päättyneen kaivostoiminnan jälkeen toiminta-alue jälkikäsitellään siten, että sitä voidaan jälleen hyödyntää muun muassa poronhoitoalueena. Toimintalaitosten jälkikäsitteily voidaan sopeuttaa siten, että edellytykset poronhoidolle alueella voivat ajan mittaan parantua. Jäljelle jäävien vaikutusten poronhoitoon arvioidaan jäävän merkitykselliseksi.

Edellyttäen, että suojelutoimenpiteisiin ryhdytään, seurausten ja vaikutusten lähellä asuviin arvioidaan jäävän vähäisiksi lukuun ottamatta asutusta Sahavaaran kylässä, joka sijaitsee lentävien kivien riskialueella ja mikä tarvitsee ratkaista ennen kuin kaivoslouhinta Sahavaarassa voidaan aloittaa. Kokonaisvaltaisen vaikutuksen lähistöllä asuviin arvioidaan olevan kohtuullinen, ehdotetun määritelmän mukaan. Kun toiminta lopetetaan, häiriöt loppuvat vähitellen ja jäljelle jäävien vaikutusten lähistöllä asuviin arvioidaan jäävän merkitykselliseksi.

Suunniteltu toiminta merkitsee, että nykyiset ulkoiluun ja virkistykseen soveliaat maa-alueet otetaan tuotantolaitosten käyttöön. Lähialueella on kuitenkin edelleen suuria rakentamattomia alueita, joita voidaan edelleen käyttää ulkoiluun ja virkistykseen. Kun kaivostoiminta lopetetaan, voidaan toimintalaitosten jälkikäsitteily muotoilla ja sopeuttaa siten, että edellytykset ulkoiluun ja virkistykseen paranevat, esimerkiksi varastot voidaan lopullisesti sopeuttaa talviurheiluun tai vastaavaan. Kokonaisvaltaisesti arvioidaan vaikutusten ulkoiluun ja virkistykseen jäävän vähäisiksi.

Suunniteltu toiminta tulee suunnitellun maankäytön ja toiminnan aiheuttamien meluhäiriöiden ja ihmisten läsnäolon vuoksi vaikuttamaan metsästyksen Sahavaarassa. Toiminta vaikuttaa myös lähistön jokien kalastuksen antamiin erämaaelämyksiin. Toiminnan lopettamisen jälkeen vaikutukset metsästyksen ja kalastukseen häviävät vähitellen lähialueelta. Metsästysmaita voidaan jälleen ottaa käyttöön jälkikäsitellyllä toiminta-alueella. Jalokalojen istutus uusiin avolouhosjärviin voi olla toimenpide, joka otetaan käyttöön osana tulevaa jälkikäsitteilyä. Vaikutus metsästysmaitiin ja kalavesiin on rajoitettua ja ympäristövaikutukset arvioidaan vähäisiksi.

Suunnitellun toiminnan maan käyttöönotto vaikuttaa maan- ja metsänviljelyyn. Sahavaaran kaivosalueella avolouhokset ottavat käyttöön metsämaata ja sivukivivarasto rakennetaan pääasiassa suolle, joka on osittain ojitettu. Päätyneen kaivostoiminnan jälkeen osaa kaivosalueesta voidaan jälleen käyttää metsänviljelyyn. Kaivoksen kokonaisvaikutuksen maan- ja metsänviljelyyn arvioidaan jäävän vähäiseksi.

Nykyinen ja suunniteltu toiminta vaikuttaa kosteikoihin, joilla on hyvin korkeita luontoarvoja. Kyseessä on sekä suoranaisten vaikutusten maan käyttöönoton kautta ja vaikutus pohjaveteen ja epäsuora vaikutus esimerkiksi melun muodossa. Syvennetty arviointi seurausten vaikutuksesta Natura 2000-alueeseen sekä rauhoitettuihin lajeihin on tehty ympäristövaikutusten arviointiselostuksen puitteissa. Työ perustuu luotettavaan tutkimusmateriaaliin taustatutkimuksineen ja suunnattuine laji-inventoineen, jotka on tehty nykyisen ja suunnitellun kaivostoiminnan lähialueella jaksolla 2007–2019. Tehtyjen vahinkoja välttävien ja lieventävien sekä biotooppia parantavien toimenpiteiden jälkeen arvioidaan kokonaisvaikutusten luonnonympäristöön jäävän kohtuullisiksi. Kokonaisvaikutusten Natura 2000-alueeseen arvioidaan jäävän merkityksettömiksi.

Haettu toiminta, joka lisää nykyistä toimintaa, merkitsee lisämuutoksia jo kajottuun maisemaan. Se, että kaikki muutokset tapahtuvat alueella, johon kaivostoiminta, metsänhoito, maanviljely ja uitto ovat jo aiemmin vaikuttaneet, ne muuttavat maiseman luonnetta vähemmän kuin jos toiminnat olisivat olleet erillään toisistaan. Suunnitellun toiminnan vaikutukset maisemakuvaan arvioidaan vähäisiksi. Vaikutus maisemakuvaan on suuriin toiminnan välittömässä läheisyydessä. Kaivostoiminta merkitsee uusien muotojen syntymistä maisemakuvaan, joka voidaan jälkikäsitellyssä vegetoida ja muotoilla luontoa muistuttavaksi kasvuympäristöksi. Vaihtoehtoisesti alue sopeutetaan tulevien sukupolvien tarpeisiin koskien laitoksia ja/tai maamerkkejä.

Nykyisen ja suunnitellun toiminnan lähialueella on kulttuurihistoriallisia jäänteitä. Suunnitellulla toiminta-alueella tehdyissä tutkimuksissa ei kuitenkaan ole tavattu jäänteitä. Jos mahdollisia kulttuurijäänteitä tavataan rakennustöiden yhteydessä, niistä on tehtävä ilmoitus lääninhallitukselle. Päätyneen kaivostoiminnan jälkeen kaivosalue jälkikäsitellään ja toimintaan kuuluvat laitokset (sivukivivarasto ja hiekkavarasto) jäävät uusina kerroksina kulttuurimaisemaan. Suunnitellun toiminnan vaikutukset kulttuuriympäristöön arvioidaan merkityksettömiksi.

Kaivostoiminnan uudelleenkäynnistämisen ja lisääntyneiden aktiviteettien vaikutuksesta melutaso alueella on kasvanut. Edellyttäen, että suojelutoimenpiteisin ryhdytään louhinnassa Sahavaarassa ja Palatievassa meluvallien muodossa tai muun melun eristämisen muodossa, melun ohjearvoja ja voimassa olevia ehtoja noudatetaan Kaunisvaaran ja Sahavaaran asutusalueilla. Melutasot eivät vaikuta voimassa oleviin ohjearvoihin kansallisesti tärkeän Muonionjoen varrella tehtyjen laskelmien mukaan. Kun kaivostoiminta on päättynyt ja alue on jälkikäsitelty, toiminnan aiheuttama häiritsevä melu loppuu. Suunnitellun toiminnan vaikutukset meluhäiriöiden osalta katsotaan vähäisiksi.

Tehdyt selvitykset osoittavat, että tärinät suunnitellun kaivostoiminnan yhteydessä Sahavaarassa voivat aiheuttaa teknistä vahinkoa rakennuksiin. Selvitys osoittaa edelleen, että kivien lennon 800 m turvaraja sopii suunniteltuun toimintaan. Voimassa olevia ohjearvoja ylitetään, ellei mihinkään toimenpiteisiin ryhdytä, mutta kokonaisvaikutukset arvioidaan kohtuullisiksi, kun sopivat toimenpiteet toteutetaan. Lopetetun kaivoslouhinnan jälkeen kaikki räjäytysten aiheuttamat häiriöt loppuvat.

KIAB:n suunniteltu jatkettu ja lisääntyvä kaivostoiminta Kaunisvaarassa ja Sahavaarassa on positiivista sosioekonomisesta perspektiivistä katsoen. Yhtiön arvioidaan pystyvän luomaan suoranaisesti töitä noin 400–600 hengelle. Jos otetaan huomioon epäsuora työllistävä vaikutus, arvioidaan syntyvän 600–900 työpaikkaa. Kunnan demografinen tilanne muuttuu voimakkaasti myönteiseen suuntaan, kun paikkakunnalle muuttaa työikäistä väestöä ja mitä todennäköisimmin lapsiperheitä. Verojen ja maksujen muodossa KIAB tuo myös merkittäviä tuloja Pajalan kunnalle, joka voi tarjota jatkossa toimivia yhteiskuntapalveluja. KIAB:n toiminnalla katsotaan olevan myönteisiä vaikutuksia sekä yksityiseen että kunnan ja alueen sekä valtakunnan talouteen. Toiminnan vaikutukset sosioekonomisiin tekijöihin katsotaan myönteiseksi. Jos toiminta lopetetaan, nämä vaikutukset häviävät. Samalla on olemassa hyvät syyt olettaa toiminnan olevan jäljellä ja kehittyvän koska alueella on vaihtoehtoisia mineraalivarantoja, mikä suosii paikallista elinkeinoelämää ja sen kehittymistä, mikä luo edellytyksiä kestäväälle toiminnalle, joka suuntautuu myös muille markkinoille.

Sisällysluettelo

1.0	TAUSTA	17
1.1	Hallinnolliset tehtävät	17
1.2	Sijainti.....	18
1.2.1	Toiminta-alue	18
1.2.2	Kiinteistönomistajat	19
1.3	Luvat ja muut päätökset	19
1.4	Poikkeuslupa lajisuojasta.....	20
1.5	Asemakaavaolosuhteet	21
1.6	Historia	21
2.0	MITÄ HAKEMUS KOSKEE	22
2.1	Toiminnan rajoitukset	23
2.2	Maantieteelliset rajoitukset	23
2.3	Muut rajoitukset.....	24
3.0	NEUVONPITO JA TIEDOTUS.....	24
3.1	Toteutetut rajoitusneuvonpidot.....	25
3.2	Espoon sopimuksen mukainen tiedoksianto.....	26
3.3	Täydentävä neuvonpito.....	26
3.4	Muuta	27
4.0	KOKONAISVALTAINEN KUVAUS, HAETTU TOIMINTA.....	27
4.1	Mineraalilöydös	27
4.2	Mineraalilain mukainen lupa jne.....	27
4.2.1	Käsittelytoimiluvat.....	27
4.2.2	Maankäyttöohjeen alainen alue.....	28
4.3	Maantarve	29
4.4	Valmistelevat työt	30
4.4.1	Maan kuoriminen	30
4.4.2	Maan kuivatus.	30
4.5	Louhinta	31
4.6	Malminkäsittely.....	33
4.7	Rikastaminen	33

4.7.1	Jauhatus ja magneettierottelu	33
4.7.2	Vaahdotus	34
4.7.3	Laskettu rikastetuotanto	35
4.8	Jätteenkäsittely	35
4.8.1	Sivukivi Tapulista ja Palotievasta – karakterisointi ja ominaisuudet	35
4.8.1.1	Tapulin ja Palotievan avolouhoksen sivukiven käsittely	37
4.8.2	Sahavaaran avolouhoksen sivukivi – karakterisointi ja ominaisuudet	38
4.8.2.1	Sahavaaran avolouhoksen sivukiven käsittely.....	39
4.8.3	Rikastushiekka – karakterisointi ja ominaisuudet	40
4.8.4	Magneettierottelusta tulevan rikastushiekan käsittely.....	41
4.8.5	Vaahdotushiekka – karakterisointi ja ominaisuudet	45
4.8.6	Vaahdotuksesta tulevan rikastushiekan käsittely.....	45
4.8.7	Hydroksidiliete	47
4.8.8	Ei-alakohtainen jäte	48
4.8.9	Kierrätys ja jälkikäyttö.....	48
4.9	Vedenkäsittely	48
4.9.1	Vedenkäsittelylaitos	48
4.9.1.1	Pumppausputket	50
4.9.1.2	Prosessivesiallas	50
4.9.1.3	Selkeytysallas	51
4.9.2	Sahavaaraan tulevat lisävesilaitokset	53
4.9.3	Tulviminen ja veden johtaminen Muonionjokeen ja Muonionjoesta.....	54
4.9.4	Hulevesi... ..	55
4.9.5	Juomavesi ja jätevesi	55
4.10	Tuotantotarvikkeiden kulutus	55
4.10.1	Kemikaalit ja räjähdysaineet.....	55
4.10.2	Energia ja polttoaineet.....	56
4.10.3	Energian, polttoaineen ja kemikaalien kulutus.....	57
4.11	Malmin kuljetus	57
4.11.1	Sisäiset kuljetukset.....	57
4.11.2	Ulkoiset kuljetukset	58

4.12	Jälkikäsittely	59
4.12.1	Teollisuusalue ja infrastruktuuri	59
4.12.2	Avolouhos	60
4.12.3	Maankuorintamassojen varastointi	60
4.12.4	Sivukivivarasto	60
4.12.5	Hiekka- ja selkeytysallas mukaan lukien vaahdotushiekan varastointisolu	60
4.12.6	Vedenkäsittelylaitokset	61
4.12.7	Valvonta, seuranta ja taloudellinen vakuus.....	61
5.0	VAIHTOEHDOT	61
5.1	Nollavaihtoehto.....	61
5.2	Vaihtoehtoisten sijoitusten arviointimenetelmä.....	62
5.3	Vaihtoehtoisten sijoitusten arviointi.....	63
5.3.1	Hiekka- ja selkeytysallas	63
5.3.1.1	Sopeutusvaihtoehdot 2020	65
5.3.2	Sahavaara sivukivivarasto	65
6.0	ALUEEN KUVAUS	66
6.1	Ilmasto	66
6.1.1	Sade jne.	66
6.1.2	Lämpötila	67
6.1.3	Tuuliolosuhteet	68
6.2	Kallioperä ja maalajit.....	69
6.2.1	Peruskallio	69
6.2.2	Maalajit	70
6.3	Infrastruktuuri – nykytilanne	71
6.3.1	Tiet.	71
6.3.2	Rautatie	72
6.3.3	Voimaverkko	72
6.3.4	Vesihuolto.....	73
6.4	Valtakunnallisesti tärkeät ja suojellut alueet.....	73

6.4.1	Valtakunnallisesti tärkeät kohteet	73
6.4.2	Natura 2000	75
7.0	EDELLYTYKSET JA SEURAUKSET – MAA, VESI JA ILMA.....	77
7.1	Maaolosuhteet.....	77
7.1.1	Nykytilanne	77
7.1.2	Toiminnan vaikutus	77
7.1.3	Suojelutoimenpiteet	78
7.1.4	Kokonaisarvio	80
7.2	Pohjavesi.....	80
7.2.1	Nykytilanne	80
7.2.2	Suoritettut pohjaverimallinnukset	88
7.2.2.1	Aikaisemmat mallinnukset	88
7.2.2.2	Päivitetty pohjavesimalli.....	88
7.2.3	Toiminnan vaikutukset	89
7.2.3.1	Määrällinen vaikutus Aleniemikankaaseen SE749567-181699	90
7.2.3.2	Määrällinen vaikutus Haumajakankaaseen SE749352-182619	91
7.2.3.3	Hiekkavaraston vaikutus pohjavesiolosuhteisiin	93
7.2.4	Laadullinen vaikutus	94
7.2.4.1	Täydentävät pohjavesitutkimukset 2019–2020.....	95
7.2.5	Suojelutoimenpiteet	97
7.2.6	Kokonaisarvio	97
7.3	Pintavesi	98
7.3.1	Nykytilanne – veden laatu.....	101
7.3.2	Taustatutkimukset – joet	103
7.3.2.1	Mellajoki – näytteenottoaikka SS12	105
7.3.2.2	Aareajoki – näytteenottoaikka SS56	106
7.3.2.3	Kaunisjärvi – näytteenottoaikka SS10.....	108
7.3.2.4	Patojoki – näytteenottoaikka SS23	109
7.3.2.5	Kaunisjoki – näytteenottoaikka SS21	111
7.3.2.6	Muonionjoki – näytteenottoaikka SS39	112
7.3.2.7	Biologiset tutkimukset ja laatutekijät.....	113

7.3.2.8	Kokonaisarvio vedenkemiasta ja biologiasta	116
7.3.3	Vesikemiallinen näytteenotto kosteikoista.....	116
7.3.4	Haetun toiminnan laskettu tuleva kuormitus pintavesiesiintymiin.....	118
7.3.4.1	Keskimääräiset pitoisuudet.....	118
7.3.4.2	Maksimaaliset pitoisuudet.....	120
7.3.4.3	Kumulatiiviset vaikutukset.....	122
7.3.4.4	Altistusskenaariot relevanteille kemikaaleille prosessivedessä.....	125
7.3.4.5	Kokonaisarvio tulevasta kuormituksesta	126
7.3.4.6	Suojelutoimenpiteet – veden laatu	126
7.3.5	Toiminnan vaikutus - joet	127
7.3.5.1	Virtaamanmuutokset, joissa ja niiden vaikutus ekologiseen statukseen.....	131
7.3.5.2	Suojelutoimenpiteet – joet	132
7.3.6	Purkuveden leviäminen ja laimennus Muonionjoessa.....	132
7.3.7	Pintavesikuormitus sulkemisen jälkeen	133
7.3.8	Laadullinen vaikutus vesiesiintymiin sulkemisen jälkeen	134
7.3.8.1	Kaunisjoki Sahavaarassa	134
7.3.8.2	Kaunisjärvi	135
7.3.8.3	Kaunisjoki ennen Aareajokea	136
7.3.8.4	Aareajoki ennen Kaunisjokea	136
7.3.8.5	Kaunisjoki Aareajoen jälkeen	137
7.3.9	Kokonaisarvio – vaikutus pintaveteen	138
7.4	Ilma ja ilman laatu.....	139
7.4.1	Nykytilanne	139
7.4.2	Toiminnan vaikutus	140
7.4.2.1	Päästöt ilmaan	141
7.4.2.2	Pölyäminen	143
7.4.3	Suojelutoimenpiteet	144
7.4.3.1	Kuljetukset	144
7.4.3.2	Energiankulutus	145
7.4.3.3	Asbesti	145
7.4.4	Kokonaisarvio	145

8.0 EDELLYTYKSET JA SEURAUKSET – POROELINKEINO, LÄHISTÖLLÄ ASUVAT JA MUUT INTRESSIT LÄHIALUEELLA	146
8.1 Poroelinkeino	146
8.1.1 Nykytilanne	146
8.1.2 Toiminnan vaikutus	150
8.1.3 Suojelu- ja korvaustoimenpiteet.....	153
8.1.4 Kokonaisarvio	154
8.2 Lähistöllä asuvat	154
8.2.1 Nykytilanne	154
8.2.2 Toiminnan vaikutus	157
8.2.3 Suojelutoimenpiteet	158
8.2.4 Kokonaisarvio	158
8.3 Ulkoilu ja virkistys	159
8.3.1 Nykytilanne	159
8.3.2 Toiminnan vaikutus	160
8.3.3 Suojelutoimenpiteet	161
8.3.4 Kokonaisarvio	161
8.4 Metsästys ja kalastus.....	161
8.4.1 Nykytilanne	161
8.4.1.1 Kalastustapatutkimus	162
8.4.2 Toiminnan vaikutus	163
8.4.3 Suojelutoimenpiteet	163
8.4.4 Kokonaisarvio	164
8.5 Metsän- ja maanviljelys	164
8.5.1 Nykytilanne	164
8.5.2 Toiminnan vaikutus	164
8.5.3 Suojelutoimenpiteet	164
8.5.4 Kokonaisarvio	165
9.0 EDELLYTYKSET JA SEURAUKSET – LUONTOARVOT JA SUOJELLUT LAJIT SEKÄ NATURA 2000	165
9.1 Luontoarvot ja suojellut lajit	165

9.1.1	Luontoarvojen inventointi	165
9.1.1.1	Kosteikot.	166
9.1.1.2	Joet	170
9.1.1.3	Linnut	170
9.1.1.4	Nisäkkäät	171
9.1.1.5	Sammakot ja matelijat.....	171
9.1.1.6	Hyönteiset	172
9.1.1.7	Suokasvit-siemenkasvit.....	172
9.1.1.8	Sammaleet ja liekokasvit	172
9.1.2	Toiminnan vaikutus	173
9.1.2.1	Vaikutus elinympäristötyyppeihin	173
9.1.2.2	Vaikutus lintuihin	174
9.1.2.3	Vaikutus nisäkkäisiin	175
9.1.2.4	Vaikutus sammakoihin ja matelijoihin	175
9.1.2.5	Vaikutus suokasveihin -siemenkasveihin	176
9.1.2.6	Vaikutus sammaleisiin	176
9.1.3	Yhteenveto vaikutusten arvioinnista luontoarvoihin ja suojeltuihin.....	177
9.1.4	Vahinkoja lieventävät toimenpiteet	178
9.1.5	Kokonaisarvio	179
9.2	Natura 2000.....	179
9.2.1	Nykytilanne	179
9.2.2	Toiminnan vaikutus	181
9.2.3	Kokonaisarvio	182
10.0	EDELLYTYKSET JA VAIKUTUKSET – MAISEMAKUVA JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ	182
10.1	Maisemakuva	182
10.1.1	Nykytilanne	182
10.1.2	Toiminnan vaikutus	183
10.1.3	Suojelutoimenpiteet	185
10.1.4	Kokonaisarvio	185

10.2	Kulttuuriympäristö	186
10.2.1	Nykytilanne	186
10.2.2	Toiminnan vaikutus	187
10.2.3	Suojelutoimenpiteet	189
10.2.4	Kokonaisarvio	189
11.0	EDELLYTYKSET JA VAIKUTUKSET – IHMISTEN TERVEYS JA TURVALLISUUS	191
11.1	Melu.....	191
11.1.1	Melun ohjearvot ja voimassa olevat ehdot.....	191
11.1.2	Melun mittaus nykyisessä käytössä.....	192
11.1.3	Meluselvitys	192
11.1.4	Suojelutoimenpiteet	194
11.1.5	Kokonaisarvio	195
11.2	Maan värinä, ilmanpaineaallot ja lentävät kivet.....	195
11.2.1	Värinän ja ilmanpaineaaltojen mittaus nykyisessä toiminnassa.....	195
11.2.2	Maan värinää, ilmanpaineaaltoja ja lentäviä kiviä koskeva selvitys.....	196
11.2.2.1	Räjätysten aiheuttama värinä	196
11.2.2.2	Ilmanpaineaallot	196
11.2.2.3	Lentävät kivet	197
11.2.3	Suojelutoimenpiteet	198
11.2.4	Kokonaisarvio	198
11.3	Asbestia sisältävä mineraali ja ilmassa lentävä asbesti.....	199
12.0	VAARATILANTEET JA HAVERIT - TURVALLISUUSRISKIT	199
12.1	Kemikaalien käsittely	199
12.1.1	Kaivosalue	200
12.1.2	Sivukivivarasto	200
12.1.3	Hiekka- ja selkeytysallas	200
12.1.4	Muut riskit	200
12.1.5	Suojelutoimenpiteet	201
12.2	Jäljelle jäävät vaikutukset ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen.....	201
13.0	YHTEISKUNTA-ASPEKTIIT	201
13.1	Sosioekonomiset aspektit	201

13.1.1	Nykytilanne ja historia.....	202
13.1.2	Toiminnan vaikutus	203
13.1.3	Metallintuotannon arvo suuressa perspektiivissä	205
13.1.4	Kokonaisarvio	206
13.2	Lähialueen sosioekonominen analyysi	207
13.2.1	Väestönkehitys.....	207
13.2.2	Kiinteistöjen hinnat	207
13.2.3	Psyykkiset immissiot	207
13.3	Kuljetusliikkeet	208
13.3.1	Kuljetusselvitys	208
13.3.2	Kuljetukset, nykyinen ja haettu toiminta.....	208
13.3.2.1	Suojelutoimenpiteet, kuljetukset	210
14.0	LUONNONVAROJEN TALOUDELLINEN KÄYTTÖ.....	210
14.1	Maankäyttövaatimukset.....	210
14.2	Rakennusmateriaalit	210
14.3	Energia ja polttoaineet	211
14.4	Tuotantotarvikkeet	212
14.5	Kokonaisarvio	212
15.0	ARVIOINTIPERUSTEET JA METODIIKKA	212
15.1	Ympäristölaatutavoitteet	212
15.1.1	Kansalliset ja alueelliset ympäristölaatutavoitteet	212
15.1.2	Paikalliset ympäristötavoitteet	216
15.2	Ympäristölaatunormit	217
15.2.1	Ympäristölaatunormit vesiesiintymille	217
15.2.2	Ympäristölaatunormit kala- ja simpukkavesille	217
15.2.3	Ympäristölaatunormit ilman laadulle	217
15.2.4	Ympäristölaatunormit melulle	217
15.3	Ympäristölaadun arviointiperusteet.....	218
15.3.1	Melun raja-arvot	218

15.4 Seurausten arviointimenetelmä.....	218
15.5 Asiantuntemus ja ammattitaito	219
16.0 KOKONAISARVIO – HAETTU TOIMINTA	222
17.0 VIITTEET	226
17.1 Lakitekstit	226
17.2 Kirjallisuus.....	226
17.3 Verkkosivut	227

